

4T D'ESO · EB4 · UNITAT 11

Bancs, assegurances i finances ètiques

Què fa un banc, cost d'un compte, assegurances, finances ètiques i micromecenatge

11

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

- Explicar què fa un banc amb els diners que li deixen i quin paper té el Banc d'Espanya en la supervisió i què cobreix el Fons de Garantia de Dipòsits.
- Llegir un extracte i calcular el cost anual d'un compte, detectant les condicions d'un compte «sense comissions».
- Explicar com funciona una assegurança (prima, cobertura, franquícia i exclusions) i decidir si et convé.
- Distingir què vol dir que unes finances siguin ètiques i què preguntar a una entitat abans de confiar-li els diners.
- Explicar què són el micromecenatge i el mecenatge i quins riscos té aportar diners a un projecte aliè.
- Comprovar si una entitat o una plataforma és legítima i valorar la banca digital, també per a les persones grans.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És juny a 4t B de l'Institut Ribera Nord de Valldelana. El club d'handbol retorna a la Martina, per transferència, les despeses dels desplaçaments als partits, i li demana un IBAN. El seu pare li proposa obrir un compte junts. La Salma ha vist una veïna gran sortir de l'oficina sense poder fer una gestió perquè «ara és per l'aplicació». A la plaça, les dues comparen els fullets de dues entitats: Banc Lana i Caixa Ribeira.

❓ **Per a què serveix un compte bancari? I per què algú deixaria els diners en un banc en lloc de guardar-los a casa?**

❓ **Un compte «sense comissions», és sempre gratis? Què li preguntaries al banc?**

❓ **Una assegurança de 5 € al mes, és barata o cara? De què depèn?**

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **11.1** Què fa un banc i qui el vigila
- **11.2** El compte corrent i el que costa
- **11.3** Assegurances: pagar poc per no perdre molt
- **11.4** Finances ètiques i banca ètica
- **11.5** Micromecenatge i mecenatge

Què fa un banc amb els teus diners

1 → 2 → 3 → 4

Dipòsit
Qui estalvia hi deixa diners i en cobra un interès.

Banc
Els recull i en presta una part; no els guarda amb el teu nom.

Préstec
Qui els demana els torna en quotes amb un interès.

Vigilància
El Banc d'Espanya vigila i el Fons de Garantia cobreix fins a 100.000 €.

CLAVE

El banc guanya perquè cobra **més per prestar** del que paga per captar.

Municipis sense cap punt d'accés bancari

Percentatge de municipis sense cap punt d'accés presencial als serveis bancaris, final del 2023.

Font: Banc d'Espanya, Documento Ocasional n.º 2502 (2025), quadre A.2 (consulta: 11/2026).

CLAVE

Catalunya tenia **9.763** punts d'accés presencial: no tothom hi arriba igual.

Dos comptes per a la Martina

COMPTE	MANTENIMENT	RETIRADA EN UN ALTRE CAIXER	COST ANUAL (2 RETIRADES AL MES)
Banc Lana (Compte Jove)	0 €	2 € cada cop	48 €
Caixa Ribeira	3 € al mes	0 €	36 €

CLAVE

Amb 1 retirada al mes guanya Banc Lana; amb 2 o més, **Caixa Ribeira**. El punt de canvi és 1,5 retirades.

Assegurança de pantalla: cost en 24 mesos

COST EN 24 MESOS	CAP TRENCAMENT	1 TRENCAMENT	2 TRENCAMENTS
Sense assegurança	0 €	150 €	300 €
Assegurança A (5 € al mes)	120 €	120 €	120 €
Assegurança B (3,50 € + 50 €)	84 €	134 €	184 €

CLAVE

L'assegurança no és una inversió: **limita una pèrdua** si hi ha un sinistre.

Quant costa triar amb criteri?

2.000 € durant un any

Compte A d'una cooperativa ètica: 1,00 % TAE. Compte B d'un banc convencional: 1,30 % TAE.

1. **Interès brut.** A: 20,00 €. B: 26,00 €.
2. **Retenció del 19 %.** A: 3,80 €. B: 4,94 €.
3. **Interès net.** A: 16,20 €. B: 21,06 €. Diferència: 4,86 € l'any.

✔ **Triar amb criteri té un preu petit i fàcil de comptar. La pregunta útil és si saps a qui presta l'entitat els teus diners.**

Tres idees de les finances ètiques

🔍

Transparència

L'entitat explica en què presta els diners.

🧭

Coherència

No diu una cosa a la publicitat i en fa una altra a la cartera.

🌍

Impacte

Busca que els diners serveixin a la gent i al medi ambient.

CLAVE

Una entitat ètica no és ni més ni menys segura per ser-ho: el Fons de Garantia protegeix fins a **100.000 €**.

Un hort per al barri

Meta de 2.000 €

80 persones aporten de mitjana 22,50 €. La plataforma cobra un 5 %; la campanya és flexible.

1. **Recaptat.** 80 × 22,50 = 1.800 €: el 90 % de la meta.
2. **Comissió.** 1.800 × 5 % = 90 €.
3. **Net.** 1.800 − 90 = 1.710 € per a l'associació.

✔️ **Amb el model tot o res, no arribar a la meta voldria dir 0 €: llegeix quin model té la campanya.**

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

La Berta treu diners tres cops al mes en caixers d'una altra entitat i no domicilia cap nòmina. Quin compte li convé?

A Caixa Ribeira: 36 € l'any davant dels 72 € de Banc Lana

B Banc Lana: 72 € l'any davant dels 36 € de Caixa Ribeira

C Els dos costen igual

✔️ Banc Lana: 2 × 3 × 12 = 72 €. Caixa Ribeira: 3 × 12 = 36 €. Amb tres retirades al mes, ja supera el punt de canvi d'1,5.

REPASO

Idees clau

- **Què fa un banc.** intermediació: capta i presta, supervisió del banc d'espanya, fons de garantia de dipòsits: 100.000 €.
- **El compte.** titular, autoritzada, IBAN, extracte, compte de pagament bàsic, comissions i cost anual.
- **Assegurances.** prima, cobertura, franquícia, exclusions, assegura el que no podries pagar d'un sol cop.
- **Finances ètiques.** transparència, coherència, impacte, preguntar a qui presta l'entitat.
- **Micromecenatge i mecenatge.** tot o res i flexible, comissió de la plataforma, mecenatge: donar per interès general.

PER ACABAR

Per pensar

1 La Salma diu «Depèn d'on treguis els diners». Quines dades d'una persona necessites abans de recomanar-li un compte, i per què no n'hi ha un de millor per a tothom?

2 Una botiga ofereix una assegurança de 5 € al mes per a la pantalla del mòbil (120 € en 24 mesos). Què miraries abans de contractar-la i en quin cas et semblaria que val la pena?

3 Quins senyals et farien fiar-te d'una campanya de micromecenatge i quins et farien desconfiar? Què canvia entre el model tot o res i el flexible?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**